

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/382/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7615200596
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7615200596.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej v právnej veci maloletých detí B. R. nar. X.XX.XXXX a M. nar. XX.XX.XXXX zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny F. O. X. pracovisko T. B. X deti rodičov: I. B. nar. XX.X.XXXX trvale bývajúcej vo X. I. XXX t.č. v F. O. X. na B. X zastúpenej advokátom JUDr. Rudolfom Žiklom advokátom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Tichej 18 a V. B. nar. X.X.XXXX trvale bývajúceho vo X. I.Á. XXX t.č. v Ú. XXX v konaní o zákaz styku otca s maloletými deťmi o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 25.6.2015 č.k. 5P 16/2015-45 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 25.6.2015 č.k. 5P 16/2015-45 zamietol návrh matky, ktorým žiadala zakázať styk otca s maloletými deťmi R. a M.. Zmenil rozsudok z 21.10.2014 č.k. 16P 269/2013-210 v časti o úprave styku otca s maloletými deťmi tak, že otcovi uložil povinnosť dva dni vopred pred každým stykom matke oznámiť, či sa styk bude realizovať. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí s návrhom, aby odvolací súd celú záležitosť opätovne starostlivo prehodnotil a jej návrhu vyhovel. Vyjadrila názor, že súd prvého stupňa nezistil náležite skutkový stav veci a následne vec nesprávne právne posúdil a rozhodol. Vytkla konajúcemu súdu, že nevyhovel jej návrhu, aby bola vypočutá psychologička a nenariadil ani znalecké dokazovanie so zameraním na prístup otca k deťom a vzťah detí k nemu, preto rozsudok sa takto javí ako predčasný a nevyhádzajúci z náležite zisteného skutkového stavu. Konštatovala, že znalecké dokazovanie znalcom z odboru pedopsychológie súd vykonal v konaní o rozvod manželstva asi pred rokom, ale stav, ktorý v tom čase ustálil znalec vo vzťahu k styku otca s maloletými deťmi je stavom neaktuálnym, pretože sa zmenili pomery na strane maloletých detí, ktoré vyrástli a vyspeli, ako aj na jej strane, nakoľko si našla druhu, ktorého deti považujú za svojho otca. Tieto nové skutočnosti súd riadne neskúmal a ani nevyhodnocoval, teda rozhodol bez náležite zisteného skutkového stavu celej veci. Tvrdila, že styk otca maloletým deťom viac škodí, ako prospieva, deti otca odmietajú, boja sa ho a nechcú sa s ním stykať. Ako novú skutočnosť uviedla súdu, že práve v dôsledku styku otca s maloletým synom sa u neho začali prejavovať pravidelné tiky na tvári, ktoré pôvodne nemal, čo opäť nebolo súdom riadne skúmané. Pre zákaz styku otca s maloletými deťmi svedčí aj fakt, že otec naďalej žije amorálnym spôsobom života, čo bol aj jeden z dôvodov pre rozvod manželstva a nevie si predstaviť, ako chce otec s takýmto morálnym profilom vychovávať deti. Tiež uviedla, že otec nerešpektuje rozhodnutie súdu, podľa ktorého sa môže s deťmi stretávať len za jej prítomnosti, ktorá okolnosť rovnako nebola súdom náležite vyhodnotená. Vytkla konajúcemu súdu, že ani skutočnosť, že otec je v súčasnosti trestne stíhaný

pre kupliarstvo, nepovažoval za dostatočný dôvod pre zákaz styku. Opakovane uviedla, že si našla druhu, deti ho majú radi, žijú spokojne a usporiadane a styk otca je len rušivým elementom pre deti. Otec styk s deťmi viackrát svojvoľne nerealizoval, alebo vyhrotil situáciu natoľko, že deti boli z neho zošokované a frustrované a to dlhšiu dobu po realizovanom kontakte s ním. Vyjadrila názor, že úprava styku deťom len škodí a neprospieva. Poukázala aj na to, že otec sa o deti prakticky nezaujíma, nič im nekupuje, nespolupracuje so školou, ba dokonca aj výživné, ktoré mu určil súd, platí oneskorene. Dala do pozornosti odvolacieho súdu fakt, že práve deti ju prosili, aby ich otcovi nedávala, že ho nechcú a za svojho otca považujú jej druhu. Na základe toho potom podala návrh na zákaz styku. Ani názor a postoj detí k otázke styku s otcom súd nepovažoval za potrebné ustáliť a dôkazovo ozrejmiť, čo považuje za zásadné pochybenie súdu prvého stupňa. Z týchto dôvodov žiadala, aby odvolací súd veľmi starostlivo zvážil všetky skutočnosti, ktoré uviedla vo svojom odvolaní a jej návrhu na zákaz styku v celom rozsahu vyhovel. V prípade úspechu v konaní žiadala náhradu trov konania, ktoré vyčísli osobitným podaním.

Otec maloletých detí a kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadrili.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, správne a zákonne rozhodol, preto ho podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia sa stotožnil s jeho odôvodnením v celom rozsahu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňa obsahové náležitosti vyplývajúce z ust. § 157 ods. 2 O.s.p., pričom je potrebné zdôrazniť, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd dodáva, že právo styku rodiča s dieťaťom je právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti. Rodičovské práva a povinnosti druhého rodiča (ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti) zostávajú v nezmenenom rozsahu zachované. Priestor na realizáciu týchto rodičovských práv a povinností a na výchovné pôsobenie na dieťa má rodič práve v čase styku s dieťaťom. Právu styku rodiča s dieťaťom korešponduje právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, ako aj právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa čl. 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Pri úprave styku je zásadne potrebné vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, to znamená počas pracovných dní, školského roka aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných v § 25 ods. 3 Zákona o rodine. Výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, keď si záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplne zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochranné záujmy dieťaťa vyvolali potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Obmedzenie styku znamená, že súd autoritatívnym rozhodnutím buď obmedzí rodičovi jeho stretávanie s dieťaťom pod hranicu štandardnej úpravy alebo obmedzí stretávanie iným spôsobom, napr. obmedzením na konkrétne miesto, alebo obmedzením spočívajúcim v prítomnosti tretej osoby pri stretávaní. Pre akékoľvek rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je podstatným posúdenie najlepšieho záujmu

maloletého dieťaťa, pričom nejde o otázku skutkovú, ale o právne posúdenie veci, pričom záujem dieťaťa nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich výchovného pôsobenia, teda s ich predstavou o výkone rodičovských práv a povinností. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že úlohou rodiča, ktorý maloleté dieťa vychováva, je okrem iného, aby so zreteľom na záujem dieťaťa na prospešnom styku s druhým rodičom vytváral priaznivé podmienky na styk tohto rodiča s dieťaťom a to hlavne vedením dieťaťa k tomu, aby malo pozitívny vzťah k tomuto rodičovi. Pri rozhodovaní o návrhu niektorého rodiča na obmedzenie, prípadne zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom, je nevyhnutné spoľahlivo odhaliť pravý dôvod, prečo bol takýto návrh na súd podaný. Rodič navrhujúci obmedzenie alebo zákaz styku sa takmer vždy odvoláva na záujem dieťaťa daný napríklad tým, že dieťa sa s druhým rodičom nechce stretnúť, má z neho strach, zdravotné problémy, psychické problémy, alebo dieťa si vytvára blízky vzťah s novým partnerom rodiča. Judikatúra sa s týmto postojom vysporiadala už v roku 1967, keď súdom uložila jednoznačnú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku dieťaťa s rodičom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa, alebo či ide iba o predstieraný stav vyvolávaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Zásadne nemožno obmedzenie alebo zákaz styku vysloviť v prípade, ak uvádzané dôvody vyplývajú zo vzťahu medzi rodičmi a nie zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom. Je len logické, že v prípade konfliktného až nenávisťného vzťahu medzi rodičmi sa dieťa stáva nástrojom na vyporiadanie tohto vzťahu medzi rodičmi. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva, avšak aj takéto rozhodnutie musí byť zabezpečené vytvorením predpokladov preto, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený.

Súd prvého stupňa sa uvedenými princípmi vyplývajúcimi z právnej úpravy rodičovských práv a povinností zaoberal dôsledne a dospel k správne mu záveru, že v tomto prípade neboli preukázané okolnosti odôvodňujúce zákaz styku otca s maloletými deťmi, pretože frekvencia styku každý páry kalendárny týždeň v roku v sobotu od 14.00 hod. do 17.00 hod. korešponduje so závermi znaleckého posudku P. Y. B. č. 46/2014 z 12.7.2014 podaného v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode (sp.zn. 16P 269/2013) a styk upravený za prítomnosti matky, ktorá môže kedykoľvek zasiahnuť na ochranu maloletých detí, v dôsledku čoho maloletým deťom nehrozí žiadna potencionálna ujma na fyzickom alebo psychickom zdraví, resp. eliminuje sa eventuality psychický škodlivý spôsob výkonu rodičovských práv otca z hľadiska osobnostnej a morálnej ujmy. Odvolací súd zdôrazňuje, že je predovšetkým na rodičoch, aby svojim správaním, najmä vzájomnou úctou a toleranciou vytvárali bezkonfliktné prostredie pre realizáciu styku a snažili sa o jednotný postup rešpektujúc pokyny matky v otázkach bežnej starostlivosti, usmerňovaní a organizovaní programu počas styku predovšetkým so zreteľom na záujem maloletých detí, pretože práve matka, ktorá sa osobne stará o maloleté deti je najbližšie k deťom a najlepšie pozná ich duševné a fyzické dispozície. Odvolací súd tiež konštatuje, že striktná a vykonateľná úprava stretávania otca s maloletými deťmi eliminuje ďalšie potencionálne dohadovanie medzi rodičmi, ktoré by zbytočne zaťažovali maloleté deti. Ak by súd vyhovel návrhu matky a styk neupravoval, pričom reálne nemožno dohodu rodičov očakávať, nespĺnil by povinnosti, ktoré vyplývajú Slovenskej republike práve z ochrany rodičovstva a rodiny. Je potrebná úprimná snaha obidvoch rodičov o nápravu, najmä, aby styk prebiehal bez traumatizujúcich emócií pre maloleté deti aj rodičov, pretože ničím nepodložené výhrady rodičov voči sebe navzájom, ako k bývalému partnerovi, pôsobia na vzájomný vzťah rodiča a dieťaťa kontraproduktívne. Odvolací súd dôsledným porovnaním pomerov v čase predchádzajúcej úpravy styku otca s maloletými deťmi s pomermi existujúcimi v súčasnosti dospel k rovnakému právne mu záveru, ako súd prvého stupňa, že neboli preukázané také podstatné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu predchádzajúceho rozhodnutia, teda zákaz styku otca s maloletými deťmi. Postoj otca, ktorý síce deklaruje záujem o maloleté deti, ale na druhej strane súdom upravený rozsah styku nevyužíva, dovoľuje záver, že povinnosť uložená otcovi rozhodnutím súdu prvého stupňa oznámiť matke maloletých detí dva dni dopredu, či využije právo styku, má svoje opodstatnenie a je v záujme maloletých detí z hľadiska času pre iné aktivity. Odvolací súd tiež poznamenáva, že ak nie sú rodičia schopní zvládnuť záťažové situácie súvisiace s realizáciou styku, rozhodne by mali prijať spoluprácu ponúknutú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny F. O. X., pracovisko T. a F. M. N., Špecializovanej sociálnej poradne za účelom realizácie odborného poradenstva so zameraním na zlepšenie komunikácie medzi nimi a harmonizáciu ich názorov na výchovu ich detí a predovšetkým realizáciu styku, ktorú spoluprácu doteraz odmietali, resp. na výzvy poradne nereagovali. S ostatnými odvolacími námietkami matky sa vysporiadal konajúci súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, rovnako aj s návrhom matky na vykonanie ďalšieho dokazovania a s týmito sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

Odvolací súd dospel k záveru, že v priebehu konania na súde prvého stupňa boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o návrhu matky na zákaz styku, pretože súd prvého stupňa postupoval správne, keď v súlade s ust. § 120 ods. 2 O.s.p. vykonal všetky dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu pre rozhodnutie o návrhu matky v dôsledku čoho ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnom a zákonnosti rozhodnutia, ktorým súd prvého stupňa návrh matky na zákaz styku zamietol. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p. na zdôraznenie správneho napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.